ЗАТВЕДЖЕНО
Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови
від «28» січня 2021 р. № 3

# ПОЛОЖЕННЯ
## про банк завдань для проведення іспитів на рівень володіння державною мовою

### І. Загальні положення

1. Це Положення визначає структуру банку завдань для організації і проведення іспитів на рівень володіння державною мовою (далі – Іспит), порядок його формування та використання, порядок доступу до інформації, розміщеної в ньому.

2. Банк завдань (далі – БЗ) Іспиту – це автоматизована інформаційна система, що забезпечує процес розроблення, рецензування (експертизи), апробації, калібрування та зберігання тестових завдань, аналітичних досліджень якості тестових матеріалів з метою їх удосконалення та конструювання тестів для проведення Іспиту.

3. Завдання, розроблені відповідно до вимог цього Положення, використовуються Національною комісією зі стандартів державної мови (далі – Комісія) для укладання тестової частини Іспиту.

4. У Положенні використовують такі терміни та визначення:

**автоматизована інформаційна система (АІС)** – сукупність програмно-апаратних засобів, які використовують для автоматизації діяльності щодо зберігання, передавання та обробки інформації;

**авторське завдання –** завдання в тестовій формі, створене (розроблене) відповідно до замовлення;

**апробація** – тестування на репрезентативній вибірці претендентів, яке проводять з метою збору статистичних даних для психометричного аналізу;

**завдання** (тестове завдання) – структурна одиниця тесту, яка має специфічну форму (умова та варіанти відповіді для завдань закритої форми та умова – для завдань відкритої форми тощо), певний зміст і відповідає визначеним психометричним (статистичним) вимогам складності, розподільної здатності та кореляції;

**класифікатор** – перелік кваліфікаційних характеристик, що описують завдання;

**психометричний аналіз** – аналіз якості окремих тестових завдань та тестів методами прикладної статистики на основі класичної теорії тестування та теорії IRT (Item Response Theory) з метою визначення можливості та доцільності їх використання для Іспиту.

**рецензент –** особа, яка бере участь у рецензуванні тестових завдань;

**рецензування (експертна оцінка) завдань** – оцінка відповідності завдань визначеним критеріям;

**розробник, автор** – особа, яка бере участь у створенні (розробленні) тестових завдань або створює (розробляє) їх, добирає та адаптує стимули;

**стимул** – текстовий матеріал, графічні елементи, малюнки тощо, з якими працює учасник тестування, виконуючи одне або декілька тестових завдань;

**тест –** сукупність тестових завдань, підібраних за певними правилами для вимірювання певного кількісного показника;

**тестування** – процес вимірювання кількісних показників за допомогою тесту.

5. Створене автором тестове завдання, схвалене рецензентом, затверджене рішенням Комісії визнають нематеріальним активом та включають до складу об'єктів права інтелектуальної власності Комісії.

6. Сукупність однотипних за призначенням та умовами використання тестових завдань може бути визнана та облікована як група нематеріальних активів.

## ІІ. Структура банку завдань Іспиту

1. БЗ Іспиту складається з таких частин:

***Відкрита частина***

картки завдань;

класифікатори;

реєстр авторів завдань та рецензентів;

інші документи, що стосуються процедур створення і ведення БЗ Іспиту.

***Закрита частина*** містить картки завдань, затверджені рішенням Комісії.

2. Обидві частини БЗ Іспиту містять бази даних, що мають записи єдиної структури. У процесі технологічного циклу записи переходять з однієї частини до іншої.

3. Кожна частина БЗ Іспиту забезпечена оболонкою – АІС:

1) *АІС відкритої частини* здійснює підтримку класифікаторів, процесів розроблення завдань (внесення, рецензування та апробації), реєстрації розробників завдань та рецензентів;

2) *АІС закритої частини* здійснює підтримку процесу створення тестів.

4. До складу відкритої частини входять модуль класифікаторів та модулі для роботи із завданнями Іспиту:

1) зміст модуля класифікаторів визначає Комісія;

2) модуль класифікаторів передбачає можливість створення нових класифікаторів та редагування вже наявних;

3) до числа модулів для роботи із завданнями входять:

модуль редагування малюнків, карт, схем тощо;

модуль редагування;

модуль аналізу даних результатів апробації, затвердження та передачі завдань до закритої частини або повернення завдань на доопрацювання.

5. Закрита частина містить:

1) сховище завдань Іспиту, готових до використання в тестах;

2) модуль створення тестів за заданими параметрами (характеристиками).

## ІІІ. Організаційні засади роботи банку завдань Іспиту

1. Організує роботу з формування БЗ Іспиту Комісія.

2. Робота здійснюється за п'ятьма основними напрямами:

1) добір, підготовка та підвищення фахового рівня осіб, залучених до розроблення та рецензування тестових завдань;

2) організація розроблення завдань, добору стимулів;

3) організація проведення рецензування авторських завдань;

4) апробація окремих завдань, цілісних тестів чи їх частин;

5) психометричний аналіз результатів апробації та Іспиту.

3. Безпосередню організацію роботи за напрямами й адміністрування БЗ Іспиту здійснює апарат Комісії.

4. До розроблення та проведення рецензування завдань Комісія має право залучати наукові та освітні установи, у тому числі Інститут української мови Національної академії наук України.

## IV. Розробники та рецензенти

1. Розробники завдань:

1) до розроблення завдань залучаються фахівці (за згодою), які пройшли підготовку з основ тестології або мають сертифікат розробника тестових завдань, періодично підвищують свій фаховий рівень, мають досвід розроблення завдань;

2) персональний склад розробників завдань затверджується рішенням Комісії;

3) відомості про розробників завдань, що містять персональні дані, є інформацією з обмеженим доступом та захищаються відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних»;

4) узагальнені відомості про розробників є службовою інформацією Комісії;

5) розробниками завдань можуть бути члени та працівники апарату Комісії.

2. Рецензенти завдань:

1) до рецензування залучаються фахівці з числа досвідчених учителів загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів вищих навчальних закладів, науковців, які володіють знаннями з основ тестології або мають сертифікат рецензента тестових завдань, періодично підвищують свій фаховий рівень;

2) персональний склад рецензентів завдань затверджує Комісія;

3) рецензентами завдань можуть бути члени та працівники апарату Комісії;

4) відомості про рецензентів завдань, що містять персональні дані, є інформацією з обмеженим доступом та захищаються відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних»;

5) узагальнені відомості про рецензентів є службовою інформацією Комісії.

## V. Процес наповнення банку завдань Іспиту

1. Розроблення завдань.

1) завдання для БЗ розробляють відповідно до замовлення Комісії;

2) Комісія надає розробникам матеріали та документи, необхідні для створення завдань (специфікації авторських добірок завдань, класифікатори, програми, вимоги до оформлення завдань/добору стимулів тощо);

3) розробники добирають та адаптують стимули, створюють завдання у відкритій частині БЗ Іспиту;

4) завдання може розробляти як індивідуально розробник, так і робочі групи під час семінарів-практикумів.

2. До електронної картки завдання/стимулу послідовно заноситься така інформація:

1) ідентифікатор розробника;
2) дата створення завдання;
3) ідентифікатори рецензентів;
4) дата рецензування і схвалення;
5) дані про рецензування;
6) дані про затвердження рішенням Комісії;
7) дата рішення Комісії;
8) дані про використання завдання/стимулу (апробація, Іспит тощо);
9) психометричні характеристики та графіки завдань (числове та графічне представлення даних).

## VI. Рецензування завдань Іспиту

1. До рецензування кожного завдання/стимулу Комісія залучає двох і більше рецензентів.

2. Комісія надає рецензентам матеріали та документи, необхідні для здійснення експертизи завдань/стимулів (класифікатори, програми іспитів та інше).

3. Рецензент оцінює якість завдань/стимулів, заповнюючи відповідне поле в картці завдання.

4. За результатами роботи рецензент надає Комісії:

1) умотивовані висновки щодо якості кожного завдання/стимулу;

2) рекомендації щодо допуску для використання, потреби в доопрацюванні чи відмови від використання завдання/стимулу.

5. Апарат Комісії схвалені рецензентом завдання передає до Комісії на затвердження.

6. Завдання та стимули, що отримали два і більше негативні висновки рецензентів, повертаються розробникам.

7. Рецензування може здійснюватися як індивідуально рецензентом, так і в робочих групах під час семінарів-практикумів.

8. Виключні майнові права на тестові завдання, затверджені рішенням Комісії, належать Комісії.

## VII. Апробація

1. Із завдань, що отримали допуск до апробації, формуються апробаційні добірки, здійснюється їхнє редагування.

2. За результатами апробації здійснюється психометричний аналіз тестових завдань.

3. За результатами психометричного аналізу завдання передають до закритої частини АІС БЗ або для доопрацювання.

4. Доопрацьовані завдання передаються для повторної апробації.

5. Зміст завдань закритої частини БЗ є службовою інформацією Комісії.

## VIII. Порядок доступу до інформації, розміщеної в банку завдань Іспиту

1. АІС БЗ Іспиту має гриф «Для службового користування» (ДСК).

2. Доступ до відкритої частини БЗ мають:

голова та члени Комісії;

працівники апарату комісії;

особи, залучені до роботи з БЗ рішенням Комісії;

особи, яким надано таке право наказом голови Комісії.

3. Доступ до закритої частини БЗ Іспиту здійснюється винятково членом Комісії і/або працівником апарату, якому таке право надано наказом голови Комісії.

4. Контроль за дотриманням правил доступу до АІС БЗ Іспиту здійснює відповідний працівник апарату Комісії.

## IX. Порядок використання банку завдань Іспиту для конструювання тестової частини процедури іспитування

1. Процес конструювання тестової частини Іспиту здійснюється автоматично іспитовим програмним забезпеченням.

2. Для конструювання тестів використовують завдання БЗ Іспиту, затверджені рішенням Комісії.